

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Stockholm, Iduns Tryckeri Aktiebolag.

N:r 26 (445)

Fredagen den 26 juni 1896.

9:de årg.

Prenumerationspris pr år: Idun ensam kr. 5.— Iduns Modet., fjortondagsuppl. » 5.— Iduns Modet., månadsuppl. » 3.— Barngarderoben » 3.—		Byrå: Klara södra kyrkog. 16, 1 tr. Allm. telef. 6147. Prenumeration sker å alla post- anstalter i riket.	Redaktör och utgivare: FRITHIOF HELLBERG. Träffas säkrast kl. 2—3. Redaktionssekr.: J. Nordling.	Utgifningstid: hvarje helgfri fredag. Lösnummerpris 15 öre (lösnr. endast för kompletteringar.)	Annonspris: 35 öre pr nonpareillerad. För »Platssökande» o. »Lediga platser» 25 öre för hvarje påbörjad tiotal stafv. Utländska annons. 70 öre pr nonp-rad
--	--	--	---	--	---

Leontine Deutgen.

Iduns "vegetarianska hjälpreda".

I vårt land räknar vegetarismen jämförelsevis få anhängare och dess sträfvanden vinna ganska långsamt fotfäste, churu detta på intet sätt får tillskrivas bristande viljekraft eller för svaga omvändelseförsök från vegetarianernas sida. Nej, tvärt om, dessa hafva namn om sig att vara behäftade med ganska stor svada, hvilken en gång för-anledde en icke troende att dräpande utbrista: »Inte är det väl nödvändigt att råma, fastän man äter gräs.»

»Äta gräs» eller i bästa fall äta grönsaker, detta är den oinvides uppfattning af vegetarismens hela troslära, som om densamma vore ett uteslutande magevangelium. För den, som vill göra sig besvär att med vaken blick och utan förutfattade åsikter studera densamma, skall den visa sig innehålla en mängd beaktansvärda sanningar, äfven om man ogillar dess dietiska föreskrifter.

Tyskland är vegetarismens vagger, och namn sådana som pfarrer Kneipps, doktor Lahmanns och professor Winternitz' äro en borgen för att den minst af allt gör skäl att kallas idiotism. Från Tyskland har den banat sig väg till Schweiz, de stora reformernas land, till England, där den åstadkommer en välbehöfzig motvikt till de blodiga rostbiffarne och den traditionella tekannan, samt till Skandinavien.

En bland vegetarismens första och förvisso varmaste och mångsidigaste förkämpar i vårt land är fru Leontine Deutgen, hvars distinguerade bild vi i dag hafva nöjet bringa Iduns läsekrets. De flesta vegetarier känna den förut, och många

tidningens öfriga läsare hafva hört talas om denna energiska dam, om ej annat genom hennes (L. D:s) vegetariska matsedlar, som hvar månad införs i Idun. Den sista bär ordningsnumret 37, hvilket ger vid handen, att det ej måtte vara så fasligt enförmigt att vara vegetarie, som man i allmänhet är benägen att antaga.

För att belysa en af fru Deutgens förnämsta hjärteegenskaper, godheten, kan jag icke göra bättre än att omtala det säregna sätt, hvarpå jag i min första barndom gjorde hennes bekantskap. Herrskapet Deutgens och vi bodde i flere år i samma hus vid dåvarande Rörstrands-, nuvarande Wallingatan. En vår, jag tror det var 1873, utbröt i hufvudstaden en koppepidemi, och vår kokerska blef angripen af den farliga sjukdomen. Tjänarinnan fördes bort, köket måste rökas, och hvarken mamma eller vi satte näsan utom dörren för att ej draga smitta med oss, och där stodo vi nu, fyra hungriga barnungar, utan mat — och utan telefon. Ryktet om vår nöd hade förmodligen spridt sig i huset, och jag antar, att fru Deutgen hörde våra suckar genom trossbottnarna, ty hon sände oss, som hon då ännu knappt sett, undsättning i form af en stor matkorg, nedhalad på ett snöre framför vårt salsfönster, vettande åt gården. I sanningens intresse är jag tvungen, fastän jag vet, att vegetariska argusögon skola falla på dessa rader, att rodnande omtala, att korgen innehöll både kalfstek och buljong, kaffe och fint hvetebröd, och jag kan ej minnas, att aldrig så litet »grönfoder» följde med, ty på den

Mycket kan en kvinna veta,
Som ej mannen mäktar leta
Fram ur bokens kunskapschakt.
Hon kan tygla, hon kan tämja

Och med vänlig handling främja,
Att de strida tankar lägga
Sig till ro för hennes makt.

E. Fredin.

tiden hade fru Deutgen ännu ej »fått ett annat sinne».

Några år därefter angreps fru Deutgen af en svår nervsjukdom, som satte henne ur stånd att sköta de enklaste husmoderliga plikter, ja, hon säger själf om denna sorgens tid, att hon mer än en gång var nära att förlora förståndet. Natt och dag plågades hon, och endast kloralfaskan ägde förmåga att skaffa henne en timmes ro. Då sjukdomen tycktes hafva nått sin höjdpunkt, inhämtade hon grunddragen af vegetarismens läror genom en väninna, fröken Thérèse Strindberg, som själf länge lidit af usla nerver och förstörd mage och nu återvunnit hälsa och krafter. Utan synnerlig förhoppning tillgrip fru Deutgen som ett sista halmstrå denna fingervisning, och den, som i dag ser henne vid fyllda femtio år, frisk, rörlig, rödkindad, leende, kan och vill ej tro, att hon varit nära förtviflans och grafvens rand.

När fru Deutgen så att säga använt sig själf som experimentalfält och sett, att regimen var god, började hon *småningom* tillämpa vegetarismens läror i sitt hus, *småningom* aflägsna köttet och öka mängden af åkerns och trädgårdens alster på sitt bord. Mycket orättvis är den, som skyller henne för öfverdrift, och jag har hört sägas, att de strängare vegetarierna ej anse henne fullt rättrogen.

När så vänner och bekanta sågo den stora förvandlingen — det dröjde länge, innan de sågo den, ty ingen är blindare än den, som ej vill se — började de komma med sina frågor och böner om hjälp mot gamla krämpor. Jag ser i denna stund så tydligt framför mig en gammal nåd sitta i soffan bredvid fru Deutgen och hör henne ännu gnälla: »Söta Leontine, hvad du ser kry ut; hvad tycker du jag skall göra för mina skrala nerver?» På detta sätt började »praktiken» med eller mot fru Deutgens vilja. Alltid skulle hon vara till hands, än för att lägga »kallt-vått-värmande», än för att skriva lämpliga matrecept åt knarriga ungar efter vinterns festmiddagar, än för ett, än för ett annat, där hennes enkla medel kunna komma stora verkningar åstad. Att hon äfven rönt mycket motstånd, behöfver jag knappt nämna. Nya läror bana sig aldrig väg utan svårigheter, och deras profeter förföljas utan undantag. Det fanns en tid, då fru Deutgen stod snart sagdt ensam, då alla fördömde hennes ansträngningar och stämplade hennes behandling som mordförsök. Men tiden är ej densamma nu som för 15 år sedan, och mängden smädare har bytts till meningsfrände.

Tidals har fru Deutgen till hel eller midagsinackordering i sitt hem mottagit sjuka personer, på hvilka hon tillämpat sin regimen. Men en stadsvänning, om än så rymlig och luftig, motsvarar icke alla anspråk i detta fall. Inseende detta, genomförde fru Deutgen trots jättelika svårigheter sin plan att i en hälsosam trakt på landet i hufvudstadens närhet låta uppföra ett vinter- och sommarhem för sig, sin familj och sina skyddslingar. Våren 1895 stod villan Stenshall i Djursholms villastad färdigtimrad och inredd, och redan första sommaren hade den glädjen mottaga så många sjuklingar, som den bekvämligen kan rymma. »Djursholms sanatorium», som står under uppsikt af skicklig stockholmsläkare, har redan under sin korta tillvaro vunnit berättigadt er-

kännande både från fackmäns och enskildes sida. Själf är fru Deutgen den ledande andan, från tidigt på morgonen har hon uppsikt öfver sitt kök och lägger själf med sina döttrars tillhjälp hand vid rätternas tillagande, gifver själf bad och duscher åt de sjuke, pålägger själf deras vattenomslag och knådar själf deras stela lemmar. Som en tjugouåring springer hon upp och ned för trapporna, från köket till sofrummen, från matsalen till badrummet.

Högst ogärna anförtror hon åt någon t. o. m. mycket lättfattliga processer. En söndags afton, då allt var lugnt i huset och fru Deutgen för ombytes skull satt bekvämt i ett soffhörn, se vi henne med ens resa sig och springa upp i öfre våningen. Då hon kom ned igen och vi frågade, hvar hon varit, svarade hon: »Jag hade alldeles glömt bort att vrida ur fröken P:s strumpor.» Som om fröken P. inte kunde vrida ur sina strumpor själf, när hon sett, att den våta fotbeklädnaden gifvit henne sömn nu i flere nätter!

I sammanhang härmed vill jag omtala, att fru Deutgen våren 1895, så snart Stenshall var inredd, företog en resa till Wörishofen i Bayern, där hon grundligt studerade den världsberömda kyrkoherden Kneipps olika vattenbehandlingar och badformer, barfotagåendet, solbadet, m. fl. naturläkemedel.

Om ni är okunnig om det naturenliga lefnadssättet och naturläkekunsten och vill veta något om dem, och om ni vill se resultat af kvinnlig viljekraft, bör ni göra ett besök i »Djursholms sanatorium», hvars dörrar med beredvillighet öppnas för er. Ser ni ingenting annat än ett välordnad, angenämt hem, tviflar ni på att där något kan uträttas för hälsans återvinnande, så passa på och bed fru Deutgen att få se hennes samling af intyg från stackare, som hon hjälpt. Ni får då läsa månget tacksamhetens ord om fru Deutgens outtröttliga vård, månget varmt erkännande, att hennes enkla medel skänkt lisa, och bland underskrifterna finner ni mer än ett känt och aktadt namn.

Helt visst skola fru Deutgens meningsfränder och talrika personliga vänner med glädje erfaras, att hon håller på att utarbete en vidlyftig vegetarisk kokbok, som säkerligen kommer att gifva många nyttiga vinkar.

I nära trettioårigt lyckligt äktenskap förenad med grosshandlaren Feodor Deutgen från Düren vid Rhen, har fru Deutgen lyckan att kring sig se uppväxa en lifskraftig barnskara, fyra döttrar och två söner, hvilka förra äro sin mor behjälpliga att sköta det synnerligen sommartiden maktpåliggande hushållet. Alla hafva de god hälsa, starka nerver, friskt mod och stor arbetslust, och de ungas kraftiga muskler och röda kinder skulle kunna fresta den argaste kanibal att blifva »gräsätare».

Ilse Franke.

Juniplanschen

skulle egentligen, i utbyte mot romanarket, ha medföljt detta n:r. Då emellertid med ett af de första julinumren drottning Sofias porträtt efter H. Salmsons pastell skall medfölja som lösplansch, komma på så sätt två planscher under juli månad våra läsarinor till handa, hvaran i dag blott ett romanark som vanligt beledsagar numret.

Till min son.

*Jag har dig på knät, och du talar till mig
med det språk, som blott vi förstå,
din moder och jag, och jag joltrar till sear,
och vi hafva så muntert vi teå.*

*Du griper med knubbiga händer små
i mitt skägg och kikenar af skratt,
du lilla krabat, och jag lider helt tyst
och gläds, när du kvittrar gladt.*

*Och lifvets äftan och larm och kiff
om rang och njutning och gull
ej tränga hit in, där skymningens ro
omhöljer oss stämmningsfull.*

*De öfverspända drömmar jag haft
om ära och rikedom,
de brista som bubblor af skimrande skum,
och jag ser, hur en hvar är tom.*

*Hvad gör det, allenast vårt dagliga bröd
min möda förvärfva kan,
om rykte och makt jag aldrig når? —
Långt mera är det jag vann. —*

*Min lilla pilt, när med grubblande blick
i ditt klara öga jag ser,
sig världen, som ödslig och mörk jag såg,
å nyo i solljus ter.*

*Du skådar med stora ögon dig kring. —
Allt syns dig så underbart.
O, lär mig, min älskling, att se som du —
så lifsgladt, så oskuldsklart!*

*Min lilla pilt, när dagens id
och oro jag lämna fått,
då vill jag blifva ett barn hos dig
och glömma de sting, mig nått.*

*Då vill jag kasta allt missmod bort,
allt tvifvel som gnager min håg,
och allt grummet, som lifvet rört upp i min själ,
skall sjunka i glömskans våg.*

*Då skola vi sitta, din mor och du
och jag, i kammarens frid
vid brasans glöd och lefta om,
vi gamla, vår barndomstid.*

*Jag skall dig förtälja om himmel och jord,
om hur världen är underbar,
och lära dig tro på den vårdande Gud,
som för ofta förgåtit jag har.*

*Vi skola följas i sagoskog,
vi båda, på riddarefärd;
vi skola kämpa mot drakar och troll
med sanningens blanka särd.*

*Och när du blir större, på äfventyr
vi draga i villande mark;
och du skall växa i idrottslek
till en yngling frisk och stark.*

*Vi skola söka de vises sten
med trügen forskning, vi teå,
i de skrifter, oss stora andar skänkt,
men mera i lifvet ändå.*

*Och du skall växa och bli en man,
försynt, vekhjärtad, men fast
och oförsagd i sanningens tjänst
trots vindarnas växlande kast.*

*Och stiger du högt mot höjdens topp,
se till, att stå du kan!
Men vandrar du arm och obemärkt,
likgodt, blott du är en man.*

Edv. Hammarstedt.

Själstyrka utan kroppsstyrka.

För Idun af D:r Hugo Toll.

Vi veta alla, hvad kroppsstyrka är och äfven hvad själstyrka. Jag tager orden i vanlig mening och vill ej ens bjuda till att definiera dem. Vi veta också, hvad kroppsstyrka utan själstyrka är, och betona tidt och ofta intigheten däraf. Men själstyrka utan kroppsstyrka talar man mera sällan om. En föijd häraf är, att man så lätt förbiser kroppslighetens betydelse i en del afseenden, jag nedan vill nämna, och tänker, att kan man blott andligen utveckla sig t. ex. genom studier, så är allt godt och väl.

I vårt land äro lyckligt nog sedan långa tider gymnastik, sund sport och andra kroppsöfningar vanliga och utöfva äfven ett hälsosamt inflytande såväl lekamligen som äfven på våra tänkesätt. Icke för ty finner man så ofta, hur en ung man eller kvinna förbiser betydelsen af det kroppsliga som ett oundgängligt underlag för intelligens eller konstnärlig framgång i världen. Hvarför äro stora sångerskor och konstnärinnor i allmänhet vackra? Om man med vacker icke menar »mjölk och bär», utan det sundt, kraftigt och harmoniskt verkande, så är svaret lätt. Det är därför, att ingen annan än den, som varit kroppsligt sund, kraftig och harmonisk eller förstått att utveckla dessa egenskaper samtidigt med sina öfriga speciella talanger, i regel kommit därhän att bli mera bemärkt, bli »stor».

Då vi hört en sångerska sjunga i en stor opera tre, fyra timmar så godt som i ett sträck, kunna vi väl ibland säga: »stackare, nu är hon väl bra trött», men sällan göra vi oss dock fullt reda för, hvilken oerhörd stor fysisk kraftutveckling hon därvid ådagalagt. Sammalunda med en aktör, predikant, talare, pianist, vetenskapsman, läkare, literatör, affärsman eller hvad som helst. Har ni sett en kirurg arbeta? Han står lugn och stilla, trygg och leende, arbetar ögonskenligen kroppsligt kanske ibland just så mycket som den som är i färd med att utreda en trasslig garnhärfva. Men svetten strömmar från hans pannu ymnigare än från en kroppsarbetare på fältet i sommarhettan. Och detta händer icke blott med den ovane operatören eller vid tillfällena af särdeles ängsliga och farliga operationer, utan är snarare regel än undantag äfven hos gamla starka operatörer. Så stor är ansträngningen att koncentrera sig på en viktig uppgift. Och dylika ansträngningar krävas mer eller mindre af de flesta konstnärer, talare o. s. v., icke en enkata gång och för en kort stund, utan dagligen och för många timmar åt gången under loppet af ett helt lif. Och hvad som nu kanske förvånar oss lika mycket som att de stå ut, är, att lyckliga utöfvare af nämnda konster dock sällan äro öfvergifvet trötta. Den som vid hvarje produktion tömmer måttet af sina krafter till sista droppen, gör knappt lycka. Bäst lyckas den, som liksom blott ger öfverflödet af sin kraft. Det fordras således en stor fond af fysisk kraft att taga af, ett bredt underlag af kroppslig styrka och utbildning för att uppbära och ge uttryck åt den andliga talangen.

Det är i vår tid på sätt och vis modernt att tala om andlig makt öfver människor i motsats till och med frånseende af fysiska hjälpmedel till dess förverkligande, om fjärr-

verkan o. s. v. Därom veta vi dock platt intet. Och analysera vi, hur vi verka på andra eller själfva påverkas, så är det ej svårt att finna de materiella häfstängerna. Fysisk kraft sålunda för att göra den andliga fruktbarande!

Hvem kan icke bland sina vänner erinra sig både en och flere »lofvande» unge mäns eller älskliga talangfulla flickors totalt misslyckade karriär uti ifrågavarande afseenden. En ung flicka visar prof på verklig musikalisk talang och gör stor lycka i små salonger. Hon har en brinnande håg för studier och en krampaktigt energisk vilja att slå sig fram som det heter. Och hon gör det kanske till slutet af sina studier. Men så kommer hon ej längre trots både lärdom och talanger.

Både på den lärda och på konstnärnsbanan sker gallringen visserligen till stor del redan under studieåren. Den ena efter den andra troppar af, först och främst på grund af bristande specialbegåfning och äfven genom flerfaldiga yttre omständigheter t. ex. ekonomiska. (Mången erfarenhet lär oss dock, att de sistnämnda ej äro så väsentliga som man i allmänhet tror.) Men alla de andra, som också bli efter? I »kampen för tillvaron» är det ju klart, att icke alla kunna sluta som segerherrar. Några måste bli efter, bli besegrade. Men granska vi återigen orsakerna, de omständigheter, närmare detaljer, under hvilka de blefvo efter, finna vi lätt, att det var, emedan de icke ägt, vetat bevara eller förstått genom träning förvärfva också den nödiga fysiska styrka och spänstighet, som i längden fordrades för deras studier eller ett lyckligt utöfvande af deras kall. Den ena är »öfveransträngd», alltså ett misshushållande med kraft. Den andra har ej velat underkasta sig den måtta i mat och dryck och nöjen, som utgör ett oeftergifligt villkor för en sund harmonisk och kraftig utveckling, såväl andlig som lekamlig. Den tredjes andningsmuskler äro för svaga, för att hans strupes väljud skall kunna fylla en större sal o. s. v.

Jag menar förstas icke, att man nödvändigt skall vara sex fot och en tvärhand lång och ha muskler som en smed för att lyckas som konstnär, och icke heller att de kroppsliga förutsättningarna äro de enda eller ens de viktigaste. Jag har blott velat påpeka, hvad man så ofta förbiser, att vår andliga kraft behöfver ett bastant kroppsligt medium att verka genom. Att mena väl och vilja så innerligt godt betyder föga i denna värld. Knuten är att kunna utföra hvad man menar och vill.

Benjamin Kidd visar, hur nationerna »vittra bort i toppen». De andligen förfina de, för att ej tala om de öfverförfina de, gå inom fler eller färre släktled under, troligen och i stort sedt emedan den animala människan lider genom den andligas öfverkultur. Kulturens banérförare rekryteras emellertid oupphörligt från de djupa lagren, särskildt från landsbygden. Äfven om vi anse, att just det är vårt mål att »eteriseras», kan detta icke annat än vara sorgligt, att vi så ojämnt och med så mycket lidande nå målet, att mänskligheten om och om igen har att börja från början. Liksom vi tro oss förstå, att det för en enskild individ är bäst, att den kroppsliga och den andliga utvecklingen gå harmoniskt hand i hand, så torde det ock vara bäst för en nation, att hon icke blommar bort för fort i toppen, att de öfre och undre klasserna

istället räcka hvarandra handen och så långt som möjligt följas åt. Och från denna synpunkt vågar jag också, med risk att bli missförstådd, säga att en viss urkraftig råhet, uppskattandet af fysisk styrka och kroppslig spänstighet är ett godt lifstecken hos en nation.

Från den synpunkten kan man heller icke utan oro höra några välmenande reformatörers ideliga predikningar till vårt lands mödrar att ängsligt vaka öfver och från början kväfva hvarje yttring hos gossen af krigisk anda, oförväget mod och brutal kraft. Jag tror dock bättre både om vårt lands mödrar och små söner än att detta i en hast skulle lyckas. Låt den fysiska kraften växa. Den behöfs nog, och ingen nödvändighet fordrar därför, att den dränker sig i blod en gång. Icke heller är den, som så mången tror, ovillkorligen en fiende till våra själskrafter utveckling. Nej, låt den växa sig stor och stark, men led den i tid i rätta banor, tygla den och gör den till intelligensens tjänare!

Den aktningsvärde Pilkvist.

Humoresk af Efraim Rosenius.

Fruarna på Tallö började sin sommar med små missförstånd med ty åtföljande uppgörelser, hvar på följde nya missförstånd och nya förklaringar, till dess att en fattig skräddares ädla karaktär och exemplariska husliga förhållanden öppnade deras ögon för allt hvad de själfva måste sakna och den gemensamma olyckan knöt dem tillsammans i den intimaste vänskap.

Under senare hälften af sommaren voro de tre fruarna absolut oskiljaktiga. Konstrikt ihopflätade, med armarne om hvarandras lif och hufvudena lutade tillsammans — och detta dag efter dag och vecka efter vecka — gjorde de intryck af siamesiska trillingar, och det kunde icke falla någon in att tänka på dem eller tilltala dem annat än kollektivt: »Ha fruarna badat i dag?» — »Vänta fruarna sina män med ångbåten?» Själva talade de endast i första person pluralis.

Kom någon af herrarne och föreslog sin gumma t. ex. en seglats, när det blåste lagom fruntimmersbris, blef svaret hvarken ja eller nej, utan »vi ha tänkt gå till skogen i afton» eller något dylikt. Och i detta »vi» och i tonen, hvarmed det uttalades, låg någonting så afvisande, att herrarne snart förlorade lusten att komma med vidare framställningar. Till en början undrade de hit och dit, hvad allt detta hade att betyda, men småningom upphörde de att undra, togo saken kallt, seglade ensamma, ägnade sig åt fiske, blandade sig en grogg eller drogo en spader, allt på tre man hand och utan att fråga efter, hvad »de» hade för sig — de, fruarna.

Snart nog kommo emellertid herrarne underfund med, hvar skon klände. Fruarna hade börjat bedöma dem »opartiskt», göra jämförelser och mäta dem med främmande mått, och måttet, hvarmed herrarne mättes, var skräddaren Pilkvists mått.

Nästän hvarje morgon sågs den med armarne sammanflätade hustrutrio långsamt skrida upp för backen till skogskanten, där några linhåriga, osnutna ungar lekte på förstukvisten till en mossgrå koja, omgifven af ett arsenikgrönt potatisland. Bakom de små trasiga, regnbågsskimrande fönsterrutorna blommade röda geranjer, och bakom geranierna framträdde ett blekt litet ansikte med plirande ögon under en gulröd lugg. »God morgon, Pilkvist!» hälsade fruarna, då de trädde öfver den höga tröskeln in i det låga rummet.

Och det bleka ansiktet sken och nickade, och de plirande ögonen plirade vänligt, och den lille skräddaren försökte att bocka på öfverkroppen, där han satt med benen i kors som en kinesisk docka på sitt stora omålade skräddarbord.

»Hvar har mäter gjort af sin gumma i dag?» Detta var en stående fråga, ty mor Pilkvist syntes sällan hemma vid de tider på dagen, då det kokades och dracks kaffe i de närbelägna sommarvillorna, där hon stod väl till boks hos köksorna, tack vare sin talande tunga och sitt glada humör.

»Åh jo» — brukade då alltid mäster svara — »ho ä' allt mest borta och får sej en kaffeskvätt, och det unnar jag henne gärna, för hemma lär ho fall inge' få — kaffe, vill det säga.»

Och därvid log den lille bleke skålmaktigt och plirade med sina små trekantiga ögon, och fruarna sågo på hvarann och utstötte ett samfäldt »mmm!» — det ofrivilliga uttrycket af deras hjärtans rörelse och medkänsla.

Ofta medförde de vid dessa morgonbesök en liten väska, hvarur de plockade upp ett och annat, som den fattiga, men förnöjsamma skraddarefamiljen kunde sätta värde på — några flätor saffransbröd, en påse karameller åt barnen, kanske också en bit kall stek eller fisk för mäster att kalasa på.

Och mäster tackade gladt och okonstladt för »namnet» och fröjdade sig öfver, hur väl det skulle smaka hans kära Lova.

Men råkades Lova själf hemma, så var det hon som förde ordet. Då satt mäster bara och myste bifall till allt hvad gumman sade, då och då inflickande ett muntert ord till fruarna eller ett kärvänligt till sin äkta hälft.

Hvilka lyckliga makar! Man kunde ha tagit dem för ett nyförlofvadt par, så ungdomligt förtjusta tycktes de vara i hvarandra, och likväl hade de varit gifta i tio år, och ålderskillnaden var högst betydlig — han ett par och trettio, hon säkert närmare femtio- än fyrtioalet.

Och vacker var hon inte. En liten skinnortor varelse, brun i ansiktet, liksom betsad, med sticande bruna pepparkornsögon och bruna hårtestar slängande kring knotiga kinder, liknade hon, liflig, högröstad, gapskrattande, en veritabel trollpacka.

Det värsta var, att hon visst aldrig tvättade sig. Händer och ansikte voro påfallande solkiga, och från hennes kläder utgick en odör af någonting annat än renlighet.

Men för Pilkvist var hon allt fortfarande »lilla rara gumman», och det var detta märkvärdiga och säkert enastående fenomen, som gjorde fruarnas besök hos den beundransvärde skraddaren till sannskyldiga andakts- och uppbyggelsestunder.

Då de återkommo från en dylik visit, voro de alltid mycket tankfulla.

Träffade de då herrarne samlade på den ena eller andra familjens veranda, föll det liksom af sig själf, att fruarna började sig emellan tala om Pilkvist.

»Tänk ändå, hvad han är uppoffrande och snäll mot sin Lova. Han stiger upp och sätter på kaffepannan, ännu medan gumman ligger — det är bara knallkaffe de dricka, de stackars människorna — och middagsmaten kokar han själf; och diskar gör han för att bespara henne besväret! Och barnens kläder lappar och lagar han.» »Hvarför skulle inte jag hålla ungarne hela, när jag ändå är skraddare?» säger han. »Och hvarför skulle inte jag sätta på potatisen, när jag ändå mest alltid är hemma?» Han gör allt, med ett ord — sköter hushållet och sørjer för utkomsten. Allt bara af kärlek till sin lilla rara gumma — och ändå är hon femton år äldre än han och ful och gammal. Det är någonting stort i detta.»

»Någonting stort och tillika sällsynt.»

»Ja, han är verkligen aktningvärd, denna Pilkvist; det är sanning, det.»

»Ja, han är verkligen aktningvärd.»

Sådana samtal upprepas litet emellan i herrarnes närvaro, och de höra under tystnad på. Men deras ögonbryn sammandragas, ty de känna sig som orm i myrstack; de veta att läsa mellan raderna; de känna, att berömmet öfver Pilkvist innebär en anklagelse emot dem själfva och de vända mot sitt eget bröst den udd de ana i det stereotypa återkommande: »Ja, han är verkligen aktningvärd.»

De kunna icke undgå att i viss mån finna sig träffade, ty de måste erkänna för sig själfva, att de hvarken äro så uppmärksamma eller så kärleksfulla mot sina hustrur, som de skulle kunna vara och som de — varit en gång. Men om de således måste tigande åhöra dessa ständigt upprepade förtäckta förebräelser, därför att de icke kunna helt försvara sig, så finna de dem likväl öfvervägande orättvisa och veta med sig, att de tige endast af det skäl, att de icke skulle, om de talade, kunna göra sig fullt förståde.

Den ene af dem skulle icke vilja säga till sin hustru:

»Kära vän, det är sant, att vi icke älska hvarandra längre med den ungdomliga passionens hela glöd. Men vi äro ju inte heller unga längre, i alla händelser inte lika unga som för tio år sedan, då vi gifte oss. Vi kunna icke undgå

det oundvikliga. Låt oss sörja gemensamt öfver att ungdom förgår och att dagligt umgänge trivialiserar, men låt oss icke anklara hvarandra, då vi ju ändå akta hvarandra så högt och äro hvarandras sannaste vänner.»

Den andra skulle vilja säga:

»Det är sant, min kära vän, att du icke ensam fyller hela mitt behof af kvinna, liksom du, om du reflekterade lika mycket som jag, skulle vara på det klara med, att jag icke gifver dig allt, hvad ditt väsen behöfver af manlig motsvarighet. Det var en illusion, om vi engång trodde att vi ömsesidigt skulle räcka till för hvarandra hela lifvet igenom. Det var en illusion. Må vi finna oss i det oundvikliga! Låt mig fritt beundra ungdom och fågring, och gör du sammanledes på ditt håll! Låt oss icke af vårt äktenskap göra en graf, där vi bägge begrafa oss, ännu lefvande.»

Och den tredje har så ofta på tungan:

»Du vet ju, att vi aldrig ha älskat hvarandra. Vi gifte oss af helt andra hänsyn. Och därför att vi visste det båda, kunde vi ordna det så, att vi ändå i en med åren tilltagande vänskap vunnit en relativ lycka, som vi knappast gjort oss räkning på. Hvarföre då riskera hvad vi vunnit för det måttliga nöjet att få sörja som förloradt hvad vi aldrig ägt?»

Detta allt och mycket mer skulle herrarne på Tallö vilja säga sina respektive; men orden komma aldrig öfver deras läppar, man vill icke sära, och man afskyr scener. Man vet dessutom, att fruarna i deras nuvarande tillstånd af öfverspänning aldrig skola taga reson.

Men de evigt återkommande samtalen om den aktningvärde Pilkvist, den trofaste maken, som håller sitt kärlekslöfte heligt, kunna icke undgå att aldeles tråka ut de mindre aktningvärda herrarne till sist. Den exemplariske skraddaren äcklar och förargar dem. De betrakta honom som en toffelhjälte och ett kråk, som förtjänade stryk och inte berömmelse, därför att han låter sin lata, snuskiga kärning kujonera sig.

Fruarna å sin sida förarga sig öfver herrarnes tystnad, hvilken drar ett ledsamt streck öfver deras beräkningar. Den tryckta stämningen blir tröttande. Den kvafva luften behöfver rensas af ett åskväder, och man börjar ändtligen söka sak med sina envist tigande män för att framkalla den åstundade urladdningen.

»Henriette lilla, mina fiskebyxor ha fått en lucka; skulle du kanske vilja anförtro dem åt den aktningvärde Pilkvist.»

»Du behöfver inte se så ironisk ut. Om alla äkta män liknade mäster...»

»Jag kallar honom ju därför också den aktningvärde.»

»Men du menar det inte.»

»Jo, jag erkänner i alla afseenden min underlägsenhet.»

Man kommer ingen vart med dem.

Men ett martyrskap, som aldrig leder ens till den allra minsta lilla ordväxling, kan ju ingen människa stå ut med i längden. Herrarne ha blifvit så outhärdligt snälla och fogliga! Det finns ingen möjlighet att få i gång en liten uppfriskande tvist, med utbrott och förlöpningsår, tårar och försoningskyss — hvart skall detta taga vägen till sist?

»Jag undrar,» säger en af fruarna till de andra en dag, »om inte vår kära Pilkvist ändå har en liten räff bakom örat. Han har lagt märke till vår beundran; han vet, att den galler hans utålliga kärlek till sin gamla galanta, och jag misstänker nästan, att...»

»... han spelar komedi med oss?!»

»Inte précis, men ändå...»

Misstanken är väckt, och fruarna börja på allvar att fundera. De fundera och de spionera.

De göra täta expeditioner till kojans i skogskanten, draga sig undan i bersäerna, hviska och prata, tissla och tassla. Men på sina ännu envist tigande män kasta de blickar, mer stolta och förtörnade än någonsin förr.

Ve de stackars herrarne, om fruarna skulle ha misstagit sig!

Så stå sakerna, då det en mörk augustikväll hörs skrik och väsen uppifrån skogen.

»Hör, hvad är det?» säga damerna på en gång, där de sitta samlade kring aftonlampan. Men i samma ögonblick störta alla tre herrarne in, ropande i halsen på hvarandra:

»Skynda, skynda! Den aktningvärde Pilkvist!»

Så rusa de ut igen — och fruarna efter.

Andfäkt, lyssnande, stannar hela sällskapet i kolmörkret utanför skraddarens bostad. Barnen skrika, mäster skriker, gumman skriker. Det är ett buller och oväsen af ramlande stolar, tjuot vrål, så man kan mista hörseln. Svordomar och

skallsord, hvirflande hexdans i fladdrande ljusken. Som en jagad dufta flaxar skraddaren omkring väggarna, och efter honom som en hög är käringen med klorna i hans gula hår.

»Den aktningvärde Pilkvist får ett kok stryk af sin lilla rara gumma» — »det enda kok för resten, som hon serverar,» anmärker en af herrarne triumferande.

Med farten af en afskjuten pil flyger en liten flåsande varelse ut ur stugan och upp i skogen, och där — först där, tillräckligt långt från striden och faran — lättar sig ett öfverfullt hjärta med en ström af okvädingsord.

Damerna rysa, men herrarne låta höra en stilla, hjärtlig gnäggning.

»Den aktningvärde Pilkvist!»

Åskvädret uppe i skogskanten spred sina luftrenande verkningar ända ned till villorna vid sjöstranden. Efter det vidriga uppträde man gemensamt bevittnat, behöfvas inga vidlyftiga förklaringar för att allt igen skulle bli som det varit, innan skraddarens inställsamt plirande ögon hade bringat förvirring i förhållandena. Och innan kvällen gått till ända, var den siamesiska hustrutrition upplöst, och arnar och medjor hade förenat sig i helt andra kombinationer.

Är det sommarvärmen?

som gör våra annars alltid tillmötesgående läsarinna så oföretagsamma, eller skulle verkligen *icke en enda* intressera sig för den tillämnade pristäffing, hvarom läses i vårt nr 24 under rubriken »Våra damers klädpenningar»? Till vår öfverraskning har nämligen ännu ingen hörsammatt vår där framställda begäran att yttra sig i frågan — en fråga den vi dock, i likhet med insändarinnan, trodde skulle ligga många af våra praktiska damer nära om hjärtat. Vi upprepa därför i dag vår bön, på nytt hänvisande till nämnda uppsats, och vilja så tåligt förbida ännu en vecka i hopp, att likväl våra läsarinners vänliga hjälpsamhet på sistone ej skall svika oss.

”Öara gamla”.

»När jag blir stor», det är en fras som barnet snart nog, så fort det lärt sig tala och tänka på allvar, ofta använder, och att den skall blifva sanning en gång, om de få lefva, det förstå de så godt. Men att mamma, gamla farmor eller mormor en gång varit *barnet*, som drömde drömmen att blifva stor, att växa bort från skola och läxor, det är hardt när omöjligt att fatta! Att den gode guden satte dem hit som gamla och grå till arbete och omtänka, så tro de unga nästan alltid. Mormor har aldrig varit ung och fager med ros på kind. Mamma har aldrig lekt barnets glada lek eller svärmat med någon ungersven under lummig ek.

Kommer så fram något gammalt klädningstiff, så smalt och nått, och mamma säger: »så smärt var jag, när jag var ung.» Då blir förvåningen stor, för att ej säga ofattlig! — Jag fördes till tanken på att »de gamla» en gång varit »de unga» vid genombläddrandet af vår senaste, nyligen utkomna adelskalender. Låt oss göra bekantskap med några, som nu äro kvar af dem, hvilka enligt densamma i slutet på förra och i början på detta århundrade skådade dagens ljus och samtidigt från skilda hem gått ut i lifvet att älska och älskas — och att pröfvas mer eller mindre, ty olika falla ödets lotter. Men vi skola hoppas och tro,

att alla hafva de en liten solglimt att minnas och lefva på och drömma om, nu när handen är matt och mången orolig bölja lagt sig till ro.

Jag önskar jag hade något mera att bläddra i än gamla adelskalendrar. Våra släktböcker, som finnas, äro så få, den enda som är rikhaltig är just den gamla kalendern och vi få göra, som Kajsa Varg lärde, »taga hvad vi hafva» och nöja oss, till en början, med att göra bekantskap med några gamla ur våra adessläkter. Kanhända få vi också höra gamla mormor eller farmor utbrista: »nej, men lefver den eller den ännu! Hon var samtidig med mig!» Och är lyckan god, kanske det också vankas en liten verklighetsbild från mormors eller farmors ungdom, och då får den gamla tanten, som vi aldrig skådat och först nu höra talas om, ett aldeles nytt intresse för oss, och Idun får beröm, som så där helt å propos får den kära gamla att tala om sin ungdom, den ungdomstiden som våra dagars barn så gärna vilja höra talas om och dock hafva så svårt fatta att den funnits.

Se så, nu komma alltså de gamla i en lång rad, passa noga upp — få se hvem som har bästa turen och kan framlocka det gladaste ungdomsminnet? Ordning i allt från den gamla goda tiden, då man neg djupt för de gråa håren och kysste artigt på handen, ty »gammal är äldst» och därför taga de äldsta platsen i soffan på den stora mötesfesten 1799—1896.

En dag om sender heter det ju, men när man tillryggalagt bortåt 97 gånger 365 dagar, då har man mycket att minnas, mycket att sakna. Tänk, att hafva börjat sitt lif i ett annat århundrade, nästan gått igenom ett helt sekel! Huru många tankar och känslor som brusat genom hufvud och hjärta under denna långa tid!

Att tiderna förändrats har erfarenheten nog lärt dem, dessa gamla, låt dem nu hvar och en i sin stad tala om det förgångna.

- 1799. De Frese, Emma, f. Asklund, Södertelje.
- Gillner, Charlotte (änka efter kapten G. Schotte), Filipstad.
- 1800. Möllersvärd, Ulla, Stockholm.
- 1801. Berghman, Amalia, Vexjö.
- Nauckhoff, Louise Ulrika, Vesterås.
- 1802. Flach, Hellevid, f. Zelow, Prinshaga.
- Lagergréen, Karin, Kristianstad.
- 1803. von Seth, Sara, Jönköping.
- 1804. Hay, Nanny, f. Rydberg.
- Treffenberg, Ann Ursula, f. Abbot, Hernösand.
- 1805. Hegardt, Maria Katarina, f. v. Koch, Göteborg.
- Nauckhoff, Louise Carolina, Vestervik.
- Nordenankar, Augusta, Fliseryd.
- 1806. Bonde af Björnö, Clara Eleonora, f. Rålamb, Stockholm.
- de Besche, Anna, f. Ullvin, Lögdö.
- Åberg, Johanna, f. Hård af Segerstad.
- Lilliestråle, Gustafva, Stockholm.
- Tham, Anna Greta, f. Alströmer, Upsala.
- Sandler, Amelie, f. af Wincklerfelt, Upsala.
- 1807. Helling, Ulla, f. Dalman, Lidköping.
- Fock, Ebba Gustafva, Lidköping.
- Mannerstedt, Gustafva, Grenna.
- Munck af Fulkila, Henriette, f. Peterson, Jönköping.
- af Nordin, Hedda Charlotta, Stockholm.
- Oldenskjöld, Erika Gustafva, f. Ekerman, Venersborg.
- Lindwall, Wendla, f. Planting Bergloo, Vrigstad.
- Leidenfrost, Josefina, f. Reenstjerna, Vrigstad.
- Sack, Ebba, Stockholm.
- Bäckström, Carolina Gustafva, f. Silfversparre, Stockholm.
- Hallberg, Mina, f. Hård af Segerstad, Skara.
- 1808. Freidenfelt, Louise, f. Pihlgård, Karlskrona.

- af Geijerstam, Charlotta, f. Carpelan, Hofva.
- Hjulhammar, Hedvig Gustafva, Kungsör.
- Lindqvist, Julia, f. Lagergréen, Vernamo.
- Löwenhjelm, Amelie, f. Boltenstern, Lund.
- Pählman, Sofie, f. v. Baumgarten.
- Ugg'la, Ulla, f. Schönning.
- Silfverhjelm, Fredrique, Lidköping.
- 1809. Brändström, Charlotta Wilhelmina, f. Hjelm, Stockholm.
- Sparrman, Amelie, f. Cederström, Upsala.
- von Nieroth, Emeli, f. Cronhjelm, Stockholm.
- von Hermansson, Betty, f. Appelqvist, Mariestad.
- Granér, Fredrika, f. Hård af Segerstad, Ulricehamn.
- Pereswetoff Morath, Matilda, f. Wallberg, Linköping.
- Rappe, Emelie, f. Björnstjerna, Christinelund.
- Roos af Hjelmsäter, Fredrika, f. Andersson, Vingåker.
- Thott, Louise, Helsingborg.
- Tigerhjelm, Elisabeth, f. Nordengren, Stockholm.
- 1810. Bull, Jaquette, f. Cederström, Bosekop, Norge.
- af Donner, Aurora Antoinetta, f. Koch, Stockholm.
- Eketrä, Vilhelmina.
- Gyllenram, Emelie, Stockholm.
- Kalling, Marie, f. Eriksson, Örebro.
- Tenckler, Augusta, f. Lilliestråle.
- Mannerheim, Henrietta, f. Frestadius, Mariestad.
- Lundgren, Henrietta, f. Nordenankar, Kalmar.
- Nordenfelt, Emilia Carolina, Kristinehamn.
- Bergh, Emilie, f. Psilanderskjöld, Vexjö.
- Annell, Eva, f. Rappe, Helsingborg.
- Reenstjerna, Charlotta, Vernamo.
- Skjöldarm, Anna, f. Wiberg, Stockholm.
- Staël von Holstein, Jeanna, f. Stendahl, Halmstad.
- Wästfelt, Carolina, Sköfde.

Du unga! Göm Idun i tio, femton år och du får se, hvilken af de många gamla här som sist tager sfsked och går till ro under den gröna torfvän. —

— e.

Till

Iduns alla läsare och vänner!

Af vikt är nu för alla dem, hvilkas prenumerations utgår med halfåret, d. v. s. med denna månad, att genast förnya den samma för det senare halfåret, hvilket kommer att bjuda på saker af synnerligt stort intresse.

Af samma skäl är just nu den gynnammaste tidpunkten för alla, hvilka ej förut hållit vårt blad, men hvilka nu önska göra en profpprenumeration på vårt lands mest spridda och omtyckta familjetidning, att med kr. 2: 50 omedelbart verkställa abonnemang för halfåret juli—december.

På grund af de betydliga kostnader, som nedläggas på det under årets sista kvartal utkommande julnumret, hvilket gratis tillställes alla våra fasta abonnenter, nödgas vi nämligen i år, liksom i fjol, träffa den åtgärden att höja prenumerationspriset för detta sista kvartal, oktober—december, till 2 kronor. Hel och halfårspriset för tidningen blir likväl vid det gamla, så att de, som nu med endast kr. 2: 50 prenumerera till årets slut, därigenom tillskynda sig en lätt insedd fördel.

Bland tidningens innehåll under detta senare halfår vilja vi då först särskildt framhålla det rikt illustrerade

Festnummer

till

h. m:t drottning Sofias 60-års födelsedag,

som är afsedt utkomma strax i början af nästa månad för att i såväl ord som bild till märkesdagen den 9 juli gifva en skildring af vår landsmoders lif allt från barnoms- och ungdomsdagar intill den stund som är. För åstadkommande af detta nummer ha vi rönt det största tillmötesgående och intresse från drottningen närstående personer, och aldrig förr reproducerade porträtt och vyer ur det k. slotets egna samlingar ha ställts till vår disposition. Dessutom kommer numret att åtföljas af

ett större, charmant porträtt af drottningen,

— tryckt på en särskild plansch —

en med h. m:t konungens eget ynnestfulla medgifvande verkställd reproduktion af Hugo Salmsons utmärkta pastellporträtt, hvilket intager hedersplatsen i konungens arbetsrum.

IDUNS

omfångsrika och präktigt illustrerade

julnummer

har för hvarje år väckt allt större erkännande, men icke dess mindre äro vi förvissade, att det innehåll, vi i år blifva i tillfälle bjuda vår läsekrets, skall i ännu högre grad göra sig förtjänt därpå. Af ven nu ha vi begynt numrets artistiska utsmyckande och tryckning redan under sommaren, hvarigenom tid och möjlighet vinnas att på detsamma nedlägga all den omsorg, den högt utvecklade moderna tekniken medgifver. Illustrationernas utförande är anförtrodt åt några af vårt lands förmästa artister; så är det charmanta, i många färger utförda omslaget, som bekant, komponeradt af artisten Viktor Andrén och tog bland ett trettiotal insända skisser priset i den för ändamålet särskildt utlysta konstnärstävlingen. Jenny Nyström-Stoopenaal, Gerda Tirén, Viktor Andrén, David Ljungdahl, Gustaf Ankarcrona m. fl. syssla nu ock alla som flitigast för vår räkning med pensel och stift.

För det literära innehållets omväxling och gedigna värde borga författarnamn sådana som: Amanda Kerfstedt, Anna Wahlenberg, Vilma Lindhé, Alfhild Agrell, Helena Nyblom, Ellen Key, Lina Berg (L. S.), Anna Branting (René), Amalia Fahlstedt, Vilma Angered Strandberg, Edward Evers, Per Hallström, K. A. Melin, Knut Michaelson, Birger Schöldström, Daniel Fallström m. fl. Dessutom erinra vi om det synnerligen intressanta galleriet af barnporträtt:

”Det yngsta Sverige”

i IDUNS julnummer,

hvilket, utvaldt som det blir bland tusentals fotografier från Ystad till Haparanda, kommer att gifva en representativ och sällsynt intagande bild af vår uppväxande generation.

Stor Vår-Realisation!

Från o. med 22 april till 15 maj realiseras ett större parti Glas o. Utskottsporslener samt öfriga Husgerädsartiklar, passande för Bouppåttningar till sommarärojen, såsom knivar, gafflar, skedar, brödkorgar, koppar — emaljerede och förtentna kokkäril, grytor, stekpannor, mortlar, kaffekvarnar, kaffebrännare, hinkar, baljor, lerkärl och borstar m. m.

Obs! Af en händelse finnes ett parti Tapeter och Rullgardiner, som bortslumpas.

Aktiebolaget Svenska

Husgerådsmagasinet

17 Tegnérsgatan 17, hörnet af Döbelns

Försändes öfver många sorter. SPISBRÖD, hela riket. Begär priskurant. C. W. SCHUMACHER, 17 Norrlandsgatan 17, Stockholm. Kgl. hofleverantör.

Försök! fullt jämförliga med de engelska, fås hos de flesta specialhandlare i hufvudstäderna.

CAKES

Då vi slulligen kunna tillägga, att *Idun* under det senare halfåret genom alla nummer och på alla områden naturligtvis skall sträfvat att häfda sin erkända plats som landets förnämsta familje- och kvinnotidning, våga vi hoppas på trofast stöd af alla gamla vänner och många nyförvärfvade därtill.

Verkställ nu alltså omedelbart postpremeration för det senare halfåret!

på det intet afbrott eller dröjsmål i tidningens regelbundna expedition må äga rum.

Stockholm i juni 1896.

Red. af *Idun*.

Några ord om slöjd och konstslöjd.

Af Mathilda Langlet.

III.

Antagligen torde hvad i det föregående blifvit sagdt möta både motsägelser och kritik. Vare det långt ifrån mig att vilja påstå, att ej denna kritik skulle vara rättvis, men jag ber dock att med några exempel få belysa mina, som det måhända synes, dristiga påståenden.

Låt oss tänka oss en familj, där hushållsfadern har en bestämd inkomst, som ej med åren ökas, men den han har, så länge han lefver. I början är den ju tillräcklig, ja riklig, men allt som barnen växa till, ökas utgifterna. Familjefadern ser det, men tröstar sig med, att när en gång alla utgifter för skolgång och undervisning upphört, skall åtminstone af döttrarna kunna påräknas någon hjälp i hemmet — det skall väl också en gång bli slut på alla dessa utgifter för lärdom. Men det dröjer.

När ändtligen det dryga skolarbetet blir slut, kommer allt det andra. Det kommer ej i fråga att med handledning af en kunnigare väninna sätta sig in i en eller två arter af denna välsignade konstslöjd — nej, allt skall man kunna, och då blir det att gå på »kurser», där måhända själfva undervisningen ej är så dyr, men materialerna så mycket dyrare. Och under allt detta komma räkningar från sömmerskor och kappmagasin och linnemagasin — ty huru skulle dessa estetiska och konstförståndiga unga damer kunna öda bort en dyrbar tid med att sy sina klädningar och brodera sina chemisetter? Och då kan det hända sig att när man köper t. ex. ett bomullstyg till en hvardagsklädning för 8 kronor, till en arbetsblus för 4 och till ett dito förkläde för 2 kronor, så gå sylön, sybehör och »garnityr» till 15—20 kr. för det första, 8—10 kr. för det andra och 3—4 kr. för det tredje plagget — för att icke tala om, huru dyrt det är att köpa färdiga plagg af linne, dem man fordom skulle blygts både att låta sy och att bära så illa sydda, som de äro, när de måste köpas för måttliga priser.

Skulle det nu vara så obilligt begärdt af en familjefader, om han önskade, att hans vuxna döttrar skulle genom att sy sina egna kläder minska hans utgifter och bereda honom åtminstone någon ersättning för hvad han kostat på deras uppfostran. Skulle det vara så obilligt begärdt, om han öns-

skade, att döttrarna skulle besörja lättare hushållsgöromål och sålunda minska antalet af dyrlegda tjänare? Skulle det ej vara förlätligt, om han föredroge detta framför alla de prydnader på väggar och hyllor, som väl äro vackra att se på, men icke så angenäma att betala?

Men ännu är icke det svåraste sagdt.

Det är detta, att vanan vid att beständigt syssla med konstslöjd föder motvilja mot den enklare, nyttigare slöjden — den blir tråkig. Och då man finner sig kunna med fördel utöfva en onekligen högre stående slöjd, är det förlätligt, om man finner sig neddragen genom det simplare arbetet att sy koftor, förkläden, nattmössor o. s. v.

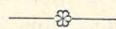
Klädningar så som de nu utstyras, borde snart nog kunna inregistreras under benämningen konstslöjd. Men det få de dock ej. Klädsöm är handverk, och därmed vill man ej befatta sig. Dessutom får man ej *stil* på den hemsydda klädningen eller kappan; plagget ser »trulsigt» och »kluddigt» ut. Ja, det kan nog hända, men hvarför? Därför att man ej *lärt* sig sy det, icke genomgått någon lärotid i dylika ämnen. Men det skulle nog icke smaka så bra att i en sådan kurs genomgå graderna. Det skulle dock icke skada, om de unga broderande damerna finge en gång se hvad deras oestetiska arbetande systrar få slita för alla de pös och puffar, hvarmed de förras smakfulla kostymer skola utstyras.

Den ofta hörda invändningen »hvar skall man få mönster ifrån?» har nu förlorat all kraft och verkan, då man i alla modetidningar (*Idun*s bland annat!) kan få fullt tillförlitliga mönster och dessutom på flere ställen i Stockholm köpa mönster till både klädningar, kappor och barnkläder. Själf har jag nyligen sett en vacker »cape», den en ung flicka själf sytt efter dylika mönster, och hvilken fullt uthärdade jämförelse med kappmagasinets i allt, utom priset, som betydligt understeg magasinets. Och den gjorda besparingen är ju naturligtvis lika god som en kontant lön för utfördt arbete, men detta är en beräkning, som de unga damerna ej ha så lätt att få i sitt hufvud.

Emellertid må man ju gärna medgifva, att dyrbarare tyger och toaletter helst böra anföras åt mera erfarna händer. Men att icke själf kunna sy en billig hvardagsklädning, en kamkofta, ett välsydt linne, — det är något som hvarje ung kvinna med förstånd och samvete borde blygas öfver! Och huru skulle icke en sådan färdighet komma till nytta, när den unga flickan blifvit en ung hustru och moder! Hvilka besparingar kan hon icke då göra genom att själf sy barnens kläder — icke blott genom själfva arbetet, utan ock genom att, då hon därtill har god tid, kunna bättre än sömmerskan beräkna användningen af tyget, helst symaskinen gör att hon ej behöfver sky några skarfver.

Till sist blott den lilla upplysningen, att detta ej är skrifvet i den mening att från våra bostäder och vårt arbete bannlysa den goda smaken och den uppfriskande prydligheten — långt därifrån! Meningen är blott att påvisa skadligheten af öfverdrifter i sådant, faran af att göra det sköna till en modesak och låta det angenäma uttränga det nyttiga. Det skulle också vara meningen att låta de unga förstå, att det dock är deras plikt att, när och hvar de kunna,

söka lätta den börda, som fader och moder för deras skull i många år burit. Och icke blott detta, utan ock att de kunna, under vissa, rätt vanliga förhållanden, åstadkomma denna lättnad genom kanske förbisedda arbeten i hemmet lika väl som genom ofta föga inkomstbringande arbete utom det samma.

Runebergs kvinnliga anförelse.

För *Idun* af Hellen Lindgren.

(Forts.)

Ett långt lifs gränsmärken ligga för dessa bägge makar mellan början och slutet af deras lif och deras äktenskapliga samvaro. Fredrika Tengström ingick 1831 äktenskap med magister Runeberg. Hon var född 1807 och var således vid den tiden 24 år gammal, Runeberg var som bekant född 1804; det var ej mycket, som skilde deras födelseår, ej mycket blef det, som skilde deras dödsår, då ju Runeberg gick bort 1877 och hans maka 1879.

Första gången Runeberg presenterade sig för sin blifvande fästmo var det barfota. Han var gymnasist då och på sommaren går det an med halfvuxna pojkar, friluftslif och så vidare. När hon och hennes mor kommo på besök, kröp gymnasisten helt skamsen bakom en dörr, men — förargligt nog — tårna stucko fram, hvilket han ej beräknat, och han blef upptäckt och tvungen att lämna sitt gömställe.

Efter Åbo brand 1827, när hela universitetet öfverflyttades till Helsingfors, konvojerade studenten Runeberg sin blifvande svärmor vid hennes flyttning till Helsingfors. Bakom dessa två skjutsades den hulda Fredrika. Kanske var Runebergs hjärta redan nu fästadt vid henne. Skjutsbonden körde den backiga vägen än fort, än långsamt, och trots upprepade tillsägelser och varningar fortsatte han med sin pojkaktiga skjuts. Runeberg steg af, i ett nu var han framme vid skjutsbondens schäs, bonden såg, att här skulle antagligen vankas smörj eller fordras att falla till bönboken, han valde det senare, och den sköna Fredrika begrep kanske nu i ett ögonblick, att det starka, som Tegnér säger, är det sköna värdt.

När Runeberg och hans fästmo förlofvade sig, hemlighölls detta till en början. Fredrikas syster, professorskan Bergbon, var som professorsfru naturligtvis bättre situerad och Fredrikas val gillades ej bland andra af den gamla trotjänarinnan Lisette, som var familjens inventarium och kanske därjämte hade vissa egenskaper af huskors. När hon uppmanades till tystlåtenhet, genmälte hon hon bistert: »Jag brukar inte tala illa om mitt herrskap, jag skall nog tåla!»

Vill ni se in i det hem, i hvilket dessa bägge inflyttade? Det går godt an genom de uppgifter, som lämnas i Strömborgs vidlyftiga biografi. Detta hem var hufvudsakligen anordnad genom Fredrikas försorg. Pretentionerna då för tiden voro så små i förhållande till nutidens. En f. d. snickarverkstad förhyrdes. Golfvet var det värsta att upphjälpa. Det hade sina fläckar af fernissa, lim och sot, som ej ville gå bort. Men den unga fästmon *ville* bilda ett hem och fäste sig ej vid sådana småsaker. Hon försåg själf väggar och tak med papper,

som öfvermålad. Möblerna stoppades också af hennes egen hand med tillhjälp af brodern Fredrik, och så förvandlades å auktion inropade rottingstolar till högst värdepåvärdade stoppade kåsöser, beklädda med system professorskan Bergboms aflagda sidenklädningar. Genom försäljning af handarbeten hade Fredrika sammanskrapat 400 riksdaler, som uppslukades i bosättningens gungagap; den förskräckliga brumbjörnen Lisette var man nu också fri ifrån. Men de första årens hushållsbekymmer med sina massor af inackorderingar voro svåra. Fru, nervös, släpade och drog hushållslasset, kanske tyngsta bördan, Runeberg bidrog med informering af skolpojkar. Topelius har gifvit oss en visserligen mycket diskret och pietetsfull skildring af denna tid, då han själf ej mycket begrep och var ung inackorderingslev hos Runeberg, men äfven af hans skildring märker man noggsamt, hur tungt hvardagslivet i denna familj måste ha varit.

Men så fanns det också ett helgdagslif! Hur rikt lefde man ej då. När söndags-sällskapet samlades, hur man skämtade och diskuterade. Runeberg, den framför allt godmodige, om också uppbrusande, den framför allt lifslustige, stolt i sin unga kraft, hur han kunde elda denna krets! Han var utgifvare af Helsingfors Morgonblad. Stundom var han utledsen på redaktörsgröromålen och i ett lyckligt ögonblick af sin hunger efter manuskript befallde han sin underhållsbekymmer dignande hustru att ge honom bidrag; så började Fredrika Runeberg att författa. Ja, hvilka underliga tider! Runeberg slungade ut sina brandfacklor i den svenska litteraturen, som höll på att somna i Tegnérförgudning och efterrapning af hans maner à la Beskow. Jag skall anföra en anekdot för att ge en liten antydning om arten af Runebergs eldiga och djärfva samtalston. Det är tiden i Finland nu för den nyväckta entusiasmen, för folkton och folkvisor. En afton sutto Runeberg och några vänner tillsammans, och Lönnrot uppläste en finsk folkvisa. Där fanns en rad, som lydde så här:

Hade jag en fåle med rankor och sele och slåde, skulle jag ej ge mig någon ro, innan jag såge hemmets härd.

Runeberg i eld och lågor utbrister: »Se, detta är poesi, äkta, enkel känsla, jag ger den af herrarne en dukat, som i hela Frithiofs saga kan anföra en så djupt känd rad.» Vadet antogs, och man började leta i sitt minne, slutligen citerade en:

Nu är det höst,
Stormande häfver sig havets bröst.
Ack, men hur gärna jag sute
Ändå därute!

Runeberg var tyst ett par ögonblick. Så sade han: »Här är dukaten; jag har tappat, men I kunnen ej heller finna någon mer rad af samma dukathalt.»

* * *

År 1837 öfverflyttade Runeberg från Helsingfors till Borgå. Där blef han lektor i dess lyceum. Sedan dröjde det ej länge, innan hans berömmelse i världens ögon sköt så starkt åt höjden som möjligt, och äfven hans hustru utmärktes snart som ett ovanligt begåfvadt fruntimmer. Det är likväl snarast som om ett minus i stället för ett plus i lyckan medföljt denna tillökning i

socialt anseende. En svensk diktare säger om ett årtal i sitt lif: nu var lyckans tid förbi och framgångens hade börjat. Fredrika Runeberg tycks ha uppfattat lifvet på samma sätt. I hennes brevväxling märker man ett allt mörkare drag. Hennes författarskap tillfredsställer henne ej, och oftast får hvad hon skrifver sitt bifall, som hon själf kvickt skrifver, af en liflig publik, som tar emot hennes alster med eldig förtjusning — eldbrasan. Och detta, ehuru hon nu ej blott skrifvit småskisser, utan också utskickat en präktig historisk roman. Hushållsbestyren trycka och pressa henne mer än förr. Detta stora hushåll lämnar henne ingen ro för Marthabekymmer. Och småningom börjar hon att känna sig till viss grad främmande för världen, utstött från de muntras värld. Hon säger i ett bref, att hon tycker sig aldrig hinna upp sitt arbete, hon blir alltid efter. Det hela är i all sin humor ett mycket vemodfullt uttalande.

(Forts.)

Ur notisboken.

Drottning Sofia återkom i lördags med kurrståget söderifrån från sin långvariga vistelse i utlandet. Drottningen åtföljdes af norska hofröken Bull samt kammarherren frih. Leijonhielm, hvilken mött henne i Helsingborg. Konungen hade i vagn rest sin gemål till mötes vid Liljeholmen samt medföljde tåget in till Stockholm. Vid Centralstationen mötte änkehertiginnan af Dalarne och prins Bernadotte, hvarförutom där infunnit sig ett stort antal damer och herrar, tillhörande de högsta kretsarne och hovvet.

Drottningen, som vid stationen fick mottaga flere utsökta buketter, gick vid prins Bernadottes arm omkring och hälsade vänligt de närvarande. Vid konungens sida for hon därefter i öppen fyrspänd vagn upp till slottet, därvid den utanför stationen samlade människoskaran med blottade hufvuden värdsamt hälsade de kungliga.

*

Statsunderstödet åt högre skolor för kvinnlig ungdom höjdes, som bekant, vid senaste riksdag från 100,000 till 200,000 kr. Nu har förordning utfärdats därom, att vederbörande skolstyrelse, föreståndare eller föreståndarinna, som önskar att för åren 1897, 1898 och 1899 komma i åtnjutande af understöd från nämnda anslag, må före den 15 nästkommande oktober till k. m. t. inkomma med ansökning därom jämte uppgift å beloppet af det understöd som sökes. De uppgifter, som därvid skola bifogas, finnas närmare angifna i Posttidningen för den 10 d. s.

*

Namnsdagsslista för 1896.

Juli.

1. O. Zelia.	18. L. Fredrik, Frits.
2. T. Bolivar.	
3. F. Ulrik.	19. S. Sara.
4. L. Ulrika, Ulla.	20. M. Margareta, Maggi, Greta.
5. S. Melker.	21. T. Johanna, Hanna.
6. M. Esaias, Esse.	22. O. Magdalena, Magda, Lena.
7. T. Klas.	23. T. Emma, Emmy.
8. O. Håkan.	24. F. Kristina, Kerstin, Stina.
9. T. Alma.	25. L. Jakob.
10. F. Fridolf, Dolf.	
11. L. Hermannia.	26. S. Marta, Märta.
12. S. Herman.	27. M. Ivar.
13. M. Naëmi.	28. T. Botvid.
14. T. Ruth.	29. O. Olof.
15. O. Vera, Vjera.	30. T. Olava.
16. T. Reinhold.	31. F. Helena.
17. F. Alexius, Alexis.	

Iduns byrå och expedition

hållas under månaderna juni—augusti öppna hvarje söckendag kl. 10—5.

Oförrättadt ärende.

Skiss för Idun af

Wilma Lindhé.

(Forts.)

Att han var förälskad, var ej svårt att se, och det var dessutom något han aldrig förstätt att dölja. Det lyste fram ur hans ögon och liksom uppenbarade sig i hela hans personlighet. Den kvinna, på hvilken han kastade sina ögon, kunde sällan stå emot och så uppenbar och ihärdig var hans hyllning, att hon genast blef ett samtalsämne.

Magda var så lika mot alla, att det ej fanns något att anmärka; men som bror till hennes väninna fördes han ständigt i hennes närhet, hvilket gjorde, att man alltid såg dem tillsammans på konserter, teater, promenader eller enskilda och offentliga fester och så godt som ansåg dem för ett blifvande par.

»Låt oss gå in i rökrummet,» föreslog hofrättsrådet, en medelålders jovialisk man, som sällan sade nej till ett glas eller en glad stund. »Tänd lampan, du Otto,» fortsatte han vänd till svågern.

I den skumma halfdagnen tog sig rummet förtrollande ut med rika draperier och turkiska divaner; men hvad som gaf det ett nästan sagolikt tycke voro de i pärlstickad sammet, atlas, pälsbräm och glitterguld utstydda människorna.

»Du är charmant som Zuleika, lilla syster,» sade baronen, »men...»

En brännande blick på Magda fullbordade meningerna.

»Nu ska vi ha oss kaffe och likörer,» inföll hofrättsrådet och lyfte fram en bronserad kaffekanna, som användes vid hans så kallade ungerska fester och som ingen annan fick röra.

Socket, kondenserad gräde, duk, koppar, allt var till hands, och snart upplystes rummet af den fladdrande spritlågarna.

Selma, som lät mannen sköta det hela, half-låg på divanen. Magda satt på en låg bekväm stol, och vid hennes fötter hade baron Otto uppstaplat några kuddar, mot hvilka han stödde sig, medan han betraktade henne så eldigt och hänfivet, att hon började finna det pinsamt.

»Jag är er slaf,» hvyskade han och kysste hennes klädningsfäll. »Jene Asra welche sterben wenn sie lieben.»

Hans ögon voro så vackra, att de verkade nästan med magnetisk kraft.

»Jag tycker inte om slafvar,» svarade hon med ett försök till skämt och reste sig hastigt, medan hjärtat klappade krampaktigt och bäfvande inför något som måste komma och som hon i grunden väntat på.

Ett ögonblick satte hon händerna för ansiktet, som för att utestänga något hon ej ville se — så var hon sig själf igen.

Kaffe dracks under skämt och glam. Värden bjöd på cigarretter, och snart stego lätta blåaktiga rökvriflar upp mot taket.

»Kan ni inte lära er röka, sköna Titania?» frågade baronen, som stod framför Magda, där hon satt tillbakalutad i soffan med ett drag af allvar och trötthet öfver det vackra ansiktet.

»Nej, så civiliserad blir jag nog aldrig.»

»Men om jag ber er,» fortsatte han, i det han böjde knä och bjöd henne en cigarett.

»Om det kunde vara er till ringaste nytta!»

»Nytt? Jag är inte van att få nej — inte ens i småaker!»

Deras ögon möttes och sågo in i hvarandra, liksom ville de läsa in i själens djup — så slog hon ihop solfjädern och tog god natt med förklaring, att hon var dödstrött och inte så van vid Stockholmslivet, som hon själf trott.

När hon kom in i sitt rum, lågo där två bref — ett från inspektorn och ett från Elin. Det första sköt hon undan, det andra kysste hon, medan tårarne sprungo fram ur hennes ögon — men hon bröt det ej — hon kände innehållet allt för väl.

Morgonen därpå vid kaffebordet förklarade hon, att hon fått tvänne viktiga bref, som tvingade henne att resa med snälltåget samma afton. Öf-

Tandläkare dr Geo. Forssmans Tandpulver, två slag, Tandpasta, Tandtinktur
Nya förberedat för tändernas vård.

vertalning tjänade till intet, och så upptagen var hon af packning, uppköp och bestyr, att det ej blef tid för annat.
Till Centralen följdes hon af sitt värdfolk och af baron Otto, som uppjudit hela sin uppfinningsförmåga att bli ensam med henne några minuter, hvilket hon lika energiskt hindrat.
Hans frågande, bedjande ögon plågade henne så, att hon kände det som en lättnad, när tåget satte i gång.
»Jag skall låta höra af mig,» hviskade han lidelsefullt och kysste hennes behandskade hand.

Det var morgon, när hon steg ur vid järnvägsstationen, hvarifrån hon hade en half mil till sitt hem.
Hon hade ej telegraferat efter skjuts, ty öfverraskningen skulle göra sammanträffandet med dottern lättare, trodde hon. Hon visste, att hon skulle stå till ansvars för sitt uteblifvande, och kände en hemlig bäfvän för att behöfva förklara, redogöra och söka undflykter — de hade ja haft hvarje tanke gemensam, hon och barnet.
Hon kände ingen glädje öfver att komma hem, eller öfver något annat i världen, endast beklämning, tomhet och nedslagenhet.

När hon for bort, hade snön bredt sig mjuk och hvitkimrande öfver skog och fält, och nu var det midt i vårbrytningen. Knopparna svällde och vattnet forsade och sipprade rundt om den smala gångstigen genom skogen, hvilken hon tagit, när landsvägen visade sig omöjlig att gå.
Hon hade lämnat packningen nere vid stationen och gick i en elegant sammetskappa, som hon ej ville anförtro i andras händer. I knapphållet sutto ännu några vissnade blad efter ett par rosor, som stuckits dit sista gången hon beagnat den — hon rodnade vid minnet därpå. Hela plagget var dessutom inpyrdt af doften från fina havnaccigarer, och med ens stod framför henne scenen inne i rökrummet — de blå rökwhirlarna, den kvafva parfymerade luften och mannen vid hennes fötter i den präktiga dräkten, som smög sig efter de smidiga lemmarna, medan den hvita turbanen kom ögonens eld att framträda med fördubblad glöd.

Blodet rusade upp till hennes kinder, och hon nästan slet af sig kappan samt ruskade den af alla krafter.
Himlen var tung och grå och hela naturen i stämning därmed, ingen vindfläkt rörde sig, intet ljud — bara vattnet som sipprade rundt om.
Hon stannade och insöp den friska luften, i djupa långa andetag, likt en som varit nära att kväfvast — så gick hon framåt med raska steg.
Hon kom öfver mötet med dottern lättare än hon trott. Elin såg blott så underligt spörjande på henne, då hon frågade. »Fick mamma en ny inspektor?»
»En inspektor! Ja! — Ja visst!»
Båda försökte komma in i det gamla förtroliga förhållandet, men aflägsnades endast alltmåra från hvarandra.
Båda fruktade en förklaring, och båda längtade därefter.
Inspektorn hade bedt att få tala vid frun för att visa räkenskaperna; men hon hade låtit svara honom, att hon ej kommit sig i ordning ännu och var trött efter resan.
Hon ville gripa fatt i hvad som förut intresserat henne, men kunde ej, och i hemmet där hvarje möbel, hvarje den minsta småsak varit henne kär, och där hon själf ordnat allt, kände hon sig som en främling.
Då några, som hon tyckte, ändlösa dagar förgått, fick hon ett bref med friherrlig krona. Det var Elin som räckte henne det och hon förstod med ens att dottern spionerat på henne och öppnat postväskan af misstänksamhet.
Det låg något så vredgadt och på samma gång sorgset i den blick hon gaf Elin att denna, utom sig af förtyllan, rusade ut ur rummet.
Magda läste dörren, lade bort brevet, tog det och lade åter bort det. Så fick det ligga länge, medan hon försjönk i tankar och hela hennes föregående lif liksom drog förbi. — Så bröt hon det med skälfvande fingrar.
Hon kände sig så ung och varm ännu och det var kärlek som bjöds henne! Det var ersättningen för den stora misräkningen i hennes lif, som nu stod att vinna och som hon tyckte sig ha rättighet att utkräfvast, skulle den betalas än så dyrt.

Hon läste om brevet ännu en gång, och medan hon läste påminde hon sig hans ord. »Jag är inte van att få nej — inte ens i småsaker.» Hon mindes också uttrycket i hans ögon när de mötte hennes i en lång, spörjande blick. Under tonen i brevet var den samma som ögonens uttryck — förklädd despotism.
»Utbyta en härskare, mot en annan? Nej! Och dock! Det var inte därför! Hon skulle gärna böjt sig — men inte för honom.»
Hon tänkte på Elin och smålog vemodigt.
»Stackars barn hon hade intet att frukta!»
(Slut i nästa n:r.)

Ett par tryckfel

hade insmugit sig i fru Kerfstedts uppsats »Dessa små» och rättas härmed: Sid. 189, första raden, står: »städning» — skall vara: *anställning*. Sid. 196, 15 raden nedifrån, står: »När herren Jesus fångar» — skall vara: *När herren Zions fångar*. Sid. 197, första spalt, står: »hon har käckare handlag» — skall vara: *hon har kvickare handlag*. Samma sida, 2:dra spalten, står: »innan han predikar» — skall vara: *innan hon predikar*.

Innehållsförteckning.

Leontine Deuten; Idun's »vegetarianska hjälprede», af Ise Franke. (Med porträtt). — Till min son; poem af Edv. Hammarstedt. — Själsstyrka och kroppsstyrka; för Idun af dr Hugo Toll. — Den aktingsvärde Pilkvist; humoresk af Efraim Rosenius. — Är det sommarvärmen? — Våra gamla; af — Till Idun's alla läsare och vänner. — Några ord om slöjd och konstslöjd; af Mathilda Langlet. III. — Runebergs kvinnliga anförvänder; för Idun af Hellen Lindgren. (Forts.) — Namnsdagslista för 1896: Juli. — Ur notisboken. — Oförrättad ärende; skiss för Idun af Vilma Lindhé. (Forts.) — Tidsfördrif.

Sidsfördrif.

Redigeras af Sophie Linge.

Bidrag mottagas med tacksamhet.

Charad.

Mitt första går i ullstrumpor.
Mitt andra går i ullstrumpor.
I mitt hela gå mitt första
Och mitt andra i ullstrumpor.

R. St—st.

Tabula magica.

1	2	2	2	3
4	4	5	5	6
6	7	7	7	8
8	8	9	9	10
10	11	11	12	13

Omflytta talen i de 25 rutorna, så att sifferraderna — antingen man hopsummerar dem lodrätt, vågrätt eller diagonalt — gifva summan 34.

S. L.

Aritmorem.

- 6 8 7 = Trafikled.
- 4 5 2 = Klättrar gärna i berg.
- 5 1 2 3 8 = Namn.
- 9 8 5 2 = Hvad den sorgsna gjorde.
- 1 2 3 9 5 = För dem som vilja stiga högt.

- 7 1 2 = Födoämne.
- 1 3 2 = Namn.
- 4 5 7 8 9 = D:o.
- 6 7 = D:o.
- 3 6 8 7 = Flod.
- 3 4 5 1 6 7 = Kär tillflyktsort.
- 1 7 8 9 = Hjärttekal.
- 1 7 8 4 = Öppen plats.
- 8 5 1 3 = Ståtlig man.
- 5 4 3 8 = Vattendrag.
- 2 8 5 = Räkneord.
- 1 2 5 4 = Hvad vi göra, utan att alltid tänka därpå.
- 6 7 8 1 2 5 = Toaletttartikel.
- 1 2 3 4 5 6 7 8 9 = Historiskt ställe i Sverige.

Gäta.

Af följande bokstäfver bildas en liten mening bestående af två ord, hvilken ljuder lika vare sig den läses rätt eller bakfram: l, l, a, a, e, e, d, d, s, s.

Ordkedja.

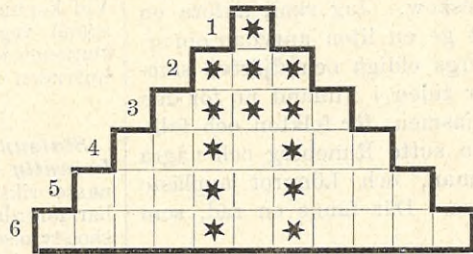
A, a, d, e, e, k, l, n, t, s.
Rätt ordnade bilda ofvanstående bokstäfver en kedja af 7 ord med 4 bokstäfver i hvarje, sålunda:
1234, 2345, o. s. v.

Pirfvel.

Lösningar.

Logogrifyen: Brodersax; sexa, soaré, bra, ord, Roxen, Oder, Ebro, Orsa, orre, ed, borr, soda, bred, resor, bard, bas, dar, broar, ruder, Eros, Beda, Dora, Rosa, bod, orera, oxe, so, ax, ode, ros, Bore, reda.
Charaden: Vågsam.

Pyramidgäta.

Figurens 36 rutor skola ifyllas med följande 36 bokstäfver: 5 a, 3 d, 2 e, 1 g, 1 h, 2 i, 2 l, 2 m, 3 n, 3 o, 2 r, 2 s, 4 t, 1 u, 1 v, 1 å, 1 ä, en bokstaf i hvar och en af dem. Blifva de rätt ordnade, så bilda de med stjärnor angifna raderna — den vänstra och mellersta namn på tvänne europeiska floder och den högra namnet på en stad i Norge.

Med lätta skyar, ängar gröna
Samt lösta böljor våren kom
Och bjöd på många dagar sköna
Med fågelkvitter dagen om.
Då vaknade i femtes sinne
En längtan efter skog och lund;
Hon kunde icke sitta inne,
Hon måste njuta fritt en stund.

Hon kan för dem sig icke freda,
I själte komma de helt visst.
De äro stickande och leda,
Hon måste fly för dem till sist.
En tredje vuxen uti täppan,
Af henne förd som vägkost med,
Hon stoppar åter ned i skäppan
Och går mot hemmet sur och vred.

Hon dörren stänger med mitt fjärde
Och vandrar emot skogen bort —
Tvärs öfver grannens stora gärde —
Men fröjden blir dock ganska kort,
Ty bäst hon uti gräset sitter
Och drömmer om sin hjärtans kär
Samt ser på insjöns silfverglitter
Så nalkas »knott» en väldig här.

Men först ur mossans bädd hon rycker
Ett ormbunksblad — hon gör ett snitt,
Hon ler så vackert, ty hon tycker
Mitt första stå i stjälkens midt,
Ej vågens andra henne plågar,
Nu kan hon glad mot hemmet gå
Och hoppas säkert hon nu vågar,
Ty namnet hans just börjar så.

S. L.

Palindromen: Axel — lexa.

Stafvelsegåtan: Viktor Rydberg — Sista atenaren. 1) Vesterås, 2) Iravaddi, 3) Kaukasus, 4) Turkiet, 5) Onega, 6) Riga, 7) Rudolstadt, 8) Ydre, 9) Dublin, 10) Bahama, 11) Eger, 12) Rhône, 13) Glan.

Aritmogryfen: Gustaf Vasa — Engelbrekt 1) Grefve, 2) ulfvén, 3) syring, 4) talare, 5) amiral, 6) bläraf, 7) vinter, 8) ankare, 9) småsak, 10) August.

Tidsfördrifvet: 1/4.

Sifferlogogrifyen: Snödrifva.

ENEROTH & Co.
Tekniska Fabriken "GÖTA LEJON"
* * * GÖTEBORG.

rekommendera sitt allmänt erkända
LUTPULVER
— fritt från klor —

Lutpulvret begagnas vid lak eller tvätt i stället för bästa och renaste aska. Användningssättet alldeles samma som med vanlig asklut, och
SÅP-PULVER (fritt från klor)

Sparar **penningar.** —
— Sparar **arbete.** —
— Sparar **kläder** och —
— spår **såpa** eller tvål.